

vezetéssel, az országos ülésekre meg sem hívnak! (A bolsevista értelmezésű demokrácia nevében!)

A széjjelszéledt nyáj külön-külön keresi vélt igazának érvényesítését. Én hazafelé, szülőföldem felé orientálódok.

Siófok testvérvárosa Gyergyószentmiklós. Tavaly, amikor március 15-én ott voltam koszorúzni, az örmény katolikus egyháztanács segítségért könyörgött, mert közel 300 éves barokk templomunk tetőzete már egy évet sem bír ki. Mindent megteszek, hogy sikerüljön anyagi segítséget szerezniem.

Szülővárosom, Szamosújvár részére is próbálok támogatást szerezni a parókia és a visszakapott Rubens oltárkép védelmére. Az elmúlt évben a három, erdélyi örmények által alapított városból 3x10 örmény származású magyar anyanyelvű gyermek és 10 felnőtt kísérő nyaraltatását biztosítottuk Siófokon. Az idén június 16 és 26 között ismét érkeznek. Erre az időre tisztelettel meghívtam Gábor testvért is, Szamosújvár plébánosát: legyen a Siófoki Örmény Önkormányzat vendége.

Isten látja lelkeket! Egyéni érdekek nem vezérelnek!

Ha réam szabatik: át kell vennem az irányítást és egységet kell teremteni, a magyarországi örményeket egy táborba kell összefogni!

Ehhez adjon morális háttérrel Szongott Kristóf 1898-ban írt művének, a „Magyarhoni örmény családok GENEALÓGIÁJA” című könyvének 13. lapja alján olvasható értelmezés:

ÁJÁN = fejedelem. stb.

A jelenlegi helyzetet nehéz tétlenül szemlélni!

Siófok, 2000 Március 20.

Id. Aján Gergely

A DEMOKRATA c. újság számára készült interjú

Riporter : *Zsebők Csaba*

Népességkutatók szerint évente több tízezer embert kellene letelepíteni Magyarországra, hogy a népesség reprodukálódjék. Felmerül, hogy a harmadik világból betelepíthető egyének mennyire lennének képesek asszimilálódni. Ezzel kapcsolatban viszont néhányan pozitív példaként emlegetik az örmények példás beilleszkedését a XVII, XIX. századi Magyarországon. A jelenségről nyilatkozott *dr. Issekutz Sarolta* ügyvéd, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnöke.

Az örmények Erdélybe már a XVII. század második harmadában letelepedtek. Az ANI városából a XIII. században elindult örmény őseink hosszú évszázadokig, Nyugat felé, Európa közepe felé tartó vándorlásuk után találtak hazát Erdélyben. Ez nemcsak a nyugati kultúrkör megismeréséhez, hanem a beilleszkedési képesség kialakításához is vezetett. Ezért volt könnyű számukra az erdélyi magyarokkal, székelyekkel, szászokkal való együttélés, illetve a hozzájuk közel álló keresztény magyar kultúrkör elfogadása. Így őseink a XVIII. századtól már anyanyelvi szinten beszélték a magyar nyelvet. Az ősi szellemi rokonságra vezethető vissza, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia részét képező soknemzetiségű Erdélyben éppen a magyarokkal vállaltak közösséget, nyelvükben és kultúrájukban is.

Az örmények eredetükről meg nem feledkezve sokkal problémamentesebben asszimilálódtak, mint más nemzetek fiai... Ez a keresztény gyökereknek tudható be?

Igen, részben a közös keresztény gyökereknek. Másrészt a legújabb mérvadó történeti

kutatások alapján feltételezhető, hogy a magyarság vándorlásai során baráti, sőt rokoni kapcsolatba került az örménységgel. Így már a honfoglaló magyarokkal is bejöttek örmények, Szent István pedig telepeket is létesített a számukra. A tatárjárás után pedig I. Béla újfent letelepített örményeket.

Lát-e esélyt arra, hogy a mai Örményországból vagy örmény diaszpórákból esetleg idetelepíthetőek emberek?

Ez már kényesebb kérdés, ugyanis a kommunizmus évtizedei alatt a Szovjetunióból betelepített örményeknek alapvetően más a hozzáállása. Az örmények hiába tették - a világon elsőként - 301-ben államvallássá a kereszténységet, a kommunisták 80 év alatt kiölték belőlük a hitet, úgy, hogy akik nemrég érkeztek, egyszerűen más erkölcsi alapokon állanak, sokan meg sem voltak, meg sincsenek keresztelve. Az itteni életükre az asszimiláció nélküli beilleszkedés a legjobb kifejezés. Magyarországot nem tekintik a hazájuknak, csak egzisztálásuk terepének. Ráadásul a több száz éve itt élő rokonaikat nem tartják örményeknek.... Tehát ha újabb örményeket telepítenénk be Örményországból, jó esetben is csak néhány generáció múlva lehelne bárminemű véleményt alkotni a beilleszkedésüket illetően. Nem lehet ugyanis az őseink sikeres beilleszkedését kivetíteni a jelen helyzetre, hiszen a motiváció nem az üldöztetés és az új haza keresése...

SALAMON TEMPLOM

A Gyümölcsoltó Boldogasszony tiszteletére szentelt templom 1723 és 1724 között, tehát még a város utcáinak kijelölése előtt épült. Később többször javították (1751, 1797, 1841) és bővítették (1732, 1899). Nevét alapítójától, Simai Salamontól kapta, akit a templom Mária oltára elé temettek el. Alapítólevele szerint: "Én Salamon, ki Simai Tódornak vagyok fia és Örményváros főbírája, tudatom mindazokkal, akiket illet,... hogy kőtemplomot építettem három oltárral harangok számára alkalmas tornyot csináltattam. A szentegyházat köröskörül kőfállal láttam el: a falban van a Szent Kereszt kápolna, az udvaron temető".

A templom tervezőjének nevét mindeddig nem sikerült kideríteni. Külön érdekessége, hogy a barokk stílus virágkorában épült ugyan, alaprajza a gótikából ismert elrendezést őrzi. Ez a páratlanul érdekes megoldás, a sokszínűséghez való ragaszkodás a templom számos más pontján is tetten érhető.

Ilyen társítással találkozunk a templom főbejáratánál. A szomszédos Bálványosváraljáról származó gótikus kapukeret két oldalán ugyanis Szent Szilveszter és Világosító Szent Gergely szobra már jó minőségű, barokk kori alkotás, nem szólva arról, hogy a templomba végülis már mívesen faragott, reneszánsz ajtókereten át lépünk be. Barokk stílusú a torony építési emléktáblája, amelynek díszes keretét az erdélyi "virágos reneszánsz" nagy mestere, a közeli Kidén lakó Sípos Dávid motívumai díszítik, aki az 1700-as évek derekán sokat dolgozott a városnak. Jóval későbbi alkotás a szentély északi falán a Gábrus Zachar tanító által 1842-ben készített falikép, amelyen a templom látképét és az örmény népi viseletben megörökített építető és családja térdeplő alakjait lehet azonosítani. 1732-ben a Szent-Anna társulat a templom jobb oldalához egy félköríves záródású kápolnát emelt. 1899-ben ezzel szimmetrikusan, Világosító Szent Gergely tiszteletére még egy kápolnát építettek. 1804-ig e templom falai között tartották az esküvőket is.

Miklósi-Sikes Csaba